

VIDA ESCALENCA

REPRESQUEM LA MEMÒRIA

RICARD GUANTER

JOSEP ESQUIROL, FOTOGRAF.

Quan avui dia girem la vista enrera per tal de saber com era L'Escala fa uns anys, hem de recórrer, sens dubte, al treball fotogràfic —del poc que ens queda— d'en Josep Esquirol.

Les parets de moltes cases i locals públics de la vila es troben adornades amb les típiques vistes escalenques de principi de segle, obra del nostre artista.

No hi hagué recó ni reconet, plaça ni placeta, carrer ni carreró del nostre poble que no quedessin plasmats en les plaques d'aquell excel·lent i incansable fotògraf.

L'Esquirol fou un artista autèntic, un enamorat de la fotografia, i més encara, de L'Escala, nom aquest que donà a conèixer als quatre vents, tot i les limitacions pròpies de l'època.

Coincidint amb el bateig de la costa gironina per part del periodista Ferran Agulló, a la qual imposà el nom de "Costa Brava", l'Esquirol es convertí en un dels seus grans propagandistes. Es pot dir que fou el primer propulsor a L'Escala i comarca costera de l'encara llunyà fenomen turístic, donat a coèixer a tot arreu les bel·leses de les seves platges i cales.

Amb la màquina i el trípode sempre a coll, tal com l'esquirol, l'animaló que apareix dibuixat en el seu "ex-libris", anava infatigable d'un lloc a l'altre, no sols per indrets de L'Escala, sinó per tota la Costa Brava i terres endins, fent cas omís de les rialletes i bromes que tot sovint havia de soportar de persones que no comprenien el valor del treball que aquell home, baix i reforçat, feia de cares al dia de demà. Només ho comprenia ell i uns pocs més. Es l'eterna cançó de sempre.

Les platges, cales i caletes que ens envolten, aleshores feréstegues i silencioses, —el salt de la Deua, l'Illa Mateua, el Salpatx, les Planasses i Trencabraços; el Portitxol, La Creu i les Coves; el Codolar, la Casa Gran i la Timpa, i tants i tants altres llocs tan estimats de tots nosaltres, la relació dels quals seria inacabables— ens han arribat a les nostres mans autèntics i veritables com eren en la realitat, gràcies al gran oportunisme de l'Esquirol.

També gràcies a ell tenim notícies gràfiques del dur treball d'aquells braus mariners els quals, desafiant moltes vegades les forces de la natura, es feien mar endins, mentre estenien sobre les aigües el gran velam, dient adéu a la Punta, al Salvavides i a la Casa Gran, perdent-se de vista, tot seguit, els uns amb els altres.

O bé ens perpetuava el desmallar de les peces, una vegada els pescadors havien arribat a casa, mentre la platja restava coberta de les naus de blanques veles que reposaven després de l'atrafegat viatge.

I quan el poble s'engalanava de festa i les carrosses carnavalesques s'obrien pas pels estrets carrers de la nostra vila, allà hi havia l'Esquirol, sempre oportú, seguint dia a dia el pols de la població.

Ens ho confirmen, una vegada més, que fou així, les imatges d'aquelles dones escalenques rentant la vogada al safareig públic de L'Escala, al costat de l'escorxador; les imatges dels nois i noies, petits i grans, anant i venint de la Font amb llurs càntrics d'aigua; les dels cabrers venent la llet en els carrers des del braguer de les cabres; les de les dones venent el peix davant de Can Tetes, avui la casa de la senyora Roser Sureda, etc, etc.

El treball de l'Esquirol es convertí en un veritable arxiu històric de la població, que ell en vida sapigué classificar molt bé. No fou el seu un treball esbojarrat, sense ordre ni control. Tot al contrari, l'agrupà en col·leccions, entre les quals esmentarem les principals:

*Costa Brava,
L'Escala,
Ruïnes d'Empúries,
Ruïnes i Excavacions d'Empúries,
Objectes trobats a Empúries.*

Una obra important seva fou el llibre que edità en castellà l'any 1920 i que venia al preu de dues pessetes, titolat: **GUIA ILUSTRADA DE LAS RUINAS DE AMPURIAS Y COSTA BRAVA CATALANA.**

El llibre el dedicà a la Junta Organitzadora de les Excavacions d'Empúries, al front de la qual s'hi trobava l'eminent arquitecte i gran propulsor de les excavacions, en Josep Puig i Cadafalc, essent l'encarregat de les obres l'Emili Gandia.

Gràcies al famós diari d'en Gandia, escrit amb una gran escrupolositat, s'ha pogut saber el naixement i primers anys de les excavacions empurienques, al qual, donant proves de la seva gran formació cultural, hi assistí l'Esquirol, amb la seva màquina i el seu trípode, reflectint-ho tot en aquest llibre que ell edità, amb text del seu bon amic i en aquella època Inspector de les excavacions, Manuel Cazorro.

Algú potser es dirà que oblidem una de les millors obres fotogràfiques de l'Esquirol, per no dir la millor, com foren els seus famosos, aquí i a tot arreu, Caps d'Estudi i Llocs de Mar. No, no ens en descuidem. Es que passa el mateix que en els bons àpats, que es guarda el bó i millor per al final, i com que considerem que els Caps d'Estudi és l'obra mestra de l'Esquirol, és per això que ens ho hem reservat per a les postres.

Però com que ja he esgotat l'espai del que dispo, si us sembla bé, ho deixarem per al proper mes. Fins llavors.

